

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

vij. De Piratis, & eorum receptatoribus, & fautorib.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13883

fori loci, qui ad Provinciale præſens, vel futurum appella-
ret, quorum ſententia, an vera ſit necne, ſe de qua re latius
alio in loco diſputabimus) ex Bullæ verbis non ſatis effica-
citer colligitur, ſicut nec contraria opinio ex ipſis Bullæ ver-
bis reſelli poſſe videtur. Ideo autem Summus Põtifex, ad
futurum Conciliũ Generale a ſuis ſententijs appellan-
tes excommunicat, quia tales ſchiſma in Eccleſiam indu-
cere videntur, & quia hic caſus frequenter in praxi apud
magiſtros & inobedientes eſſe ſolet.

5 *Perſonarum* autem, quæ in hoc Canone continentur,
quæ iam ſunt *Principales*, quædam verò *accessoria*; *Princi-*
pales ſunt omnes, & ſingulae perſonæ particulares cuiuſcu-
que gradus, dignitatis, ſtatus, & conditionis ſint, & hæ om-
nes excommunicantur. Item, *Vniuerſitates*, *Collegia*, *Ca-*
pitula, & *Communitates*, & iſtis imponitur Interdi-
ctum.

6 *Accessoria* verò ſunt, dantes auxilium, & fauorem, quæ
excommunicatione non incurrunt niſi ſubſequatur appel-
latio, ex Nau in Manual. cap. 27. nu. 58. & Sebaſtiano Me-
dice, vbi ſupra. Quo in loco exiſtimat, etiam conſulentes
prædictam appellationem, in hoc Canone comprehendendi,
quia conſilium eſt quoddam genus auxilij, & fauoris, arg.
Iquod fauore. C. de legib. Alij tamen inter quos eſt Al-
phonſus Vivaldus in expoſitione Bullæ Cœnæ. nu. 19. &
mea ſententia verius docent, non comprehendendum, quia
pœnæ non ſunt ultra proprios caſus extendendæ, tũ, quia
quando Pontifex vult comprehendere etiam dantes, con-
ſilium, illos explicare ſolet, vt conſtat ex Canonibus ſep-
timo, decimo, undecimo, duodecimo, decimoquarto, deci-
moſexto, decimoſexto, & vigefimo; tum, quia nudũ cõ-
ſilium, propriè nec auxilium nec fauor eſt, quia conſilium
iurat aliquem ab intrinſeco dirigendo rationem eius; vn-
de eſt opus quoddam ſpirituale pertinens ad directionem
ipſius intellectus; fauor autem, & auxilium ſolum dirigit
ab extrinſeco, & ſunt actus exteriores propriè loquendo,
in penis autem faciendæ eſt ſtricta interpretatio, arg.
cap. odia. de reg. iur. lib. 6. ſic tamen conſulens per Extrau. præ-
dictam Iulij II. excommunicatur, vt Alphõſus Vivaldus,
vbi ſupra, notauit.

7 *vsque ad Terracinam; ac omnes eorum fautores, receptato-*
res, & deſenſores,

2 *Canonis* huius materia vt notat Caiet. in Summa, ver-
bo, excommunicatio, cap. 18. eſt latrocinium maritimum
& eſt vna earum excommunicationũ; quæ a antiquis in
Bullæ Cœnæ ante tempora Clementis Papæ V. ponebatur,
vt docet gloſ. in Clem. prima, in verbo, Generales, de indi-
cijs, & habetur etiam in proceſſu Bullæ Cœnæ Martini V.
apud S. Anton. 3. par. tit. 25. cap. 72. & antea etiam excom-
municabantur in iure, vt habetur in cap. Excommunica-
tione, de raptor. Tunc autem ſolum excommunicabantur
pyrate, poſtea verò a recentioribus Romanis Pontificibus
additi ſunt Curſarij, latrunculi maritimi, vt patet ex Bulla
Iulij Papæ II. Gregorij XIII. & aliorum recentiorum Pon-
tificum, & eorum receptatores, & eis ſcienter auxilium dæ-
tes, vel fauorem & deſenſores eorum.

3 *Quoad* perſonas autem, vt notat Caiet. & fauent Sylu.
verbo excommunicatio, 7. nu. 55. in excommunicatione
vigefima. ver. Primo dubitatur. & Tabiena, verbo, excom-
municatio, ſ. caſu 25. ver. Quarto, Vnum genus nomina-
tur diuerſis nominibus, Piratæ enim communiter dicuntur
Curſarij, & quamuis latrunculi marini dicantur parui
piratæ hoc tamen loco ſimpliciter ſignificatur hoc nomi-
ne omnis latro marinus, vnde, quicumque deprædatur in
mari, ſive ſemel ſive ſæpius, bello non indicto, compre-
henditur ſub hac excommunicatione ſive in verbo *Piratæ*, ſi-
ue in verbo *latrunculi*; vnde omne genus latrunculorũ ma-
ritimorum in hoc canone continetur, quocũque nomine
appellentur.

4 *Qui* verò Piratæ ſint, non ita conſentiunt auctores; nam
Angelica in verbo, Pirata, docet omnes prædantes in ma-
ri, vel in flumine, eſſe piratas, arg. Authent. Navigia, C. de
furtis, cum hac tamen differentia, quod qui deprædatur
in mari ſine bello iuſto, ſit excommunicatus in Bullæ cœ-
næ non autem qui deprædatur in fluminibus, quia dicitur
in Bulla, *Martini*. Alij verò, vt Roſella, & Sylueſt. & Ta-
biena, vbi ſupra, & Card. Tolerus in explicatione Bullæ
Cœnæ §. 2. docent, non eſſe piratam ſimpliciter dicendũ,
qui deprædatur in mari, ſed neceſſarias eſſe tres condi-
tiones, vt quis propriè Pirata dicatur, & ſit;

Vna eſt, indifferentia in ſpoliando, vt ſcilicet non in-
tendat ſpoliationi determinatæ nationis, ſed omnium na-
tionum indifferentem, vnde ſi Ianuenses haberent iuſtum
bellum contra Florentinos, & illos deprædatur cum gal-
leis, &c. non ſunt piratæ, niſi ad alios ſe extendant indiffe-
renter, & patet ex communi locutione, communiter enim
dicuntur piratæ curſarij qui vndique diſcurrunt per ma-
re deprædando non aliquam nationem determinatã, ſed
modo hanc modo illam.

Secunda eſt, vt habeat principalem intentionem depre-
dandi; Vnde, ſi aliqui nauigarent principaliter pro exerci-
tis ſuis negotijs, & caſu aliquo præter intentionem prin-
cipalem ſpoliare vellent omnes Venetos, non dicentur pi-
rata.

Tertia eſt, vt non ſit bellum indictum, ſi enim bellum
indictum ſit, quamuis iniuſtum, non eſt pirata, ſed quan-
do abſque titulo belli iuſti, vel iniuſti deprædatur, & hæc
videtur communis ſententia contra Angelicam, vbi ſu-
pra, quia cum ſimus in pœnis, propriè, & ſtrictè accipi
debet.

Quoad actiones verò, licet nulla in particulari poſita ſit
in Bulla Clementis VIII. vt conſtat, in illa tamen Grego-
rij XIII. quam explicat Nauar. in Man. c. 27. nu. 59 & in
illa Iulij Papæ II. apud Caiet. verbo, excommunicatio, ca.
18. & Martini Ledefm. 2. q. 26. art. 2. pag. 356. quatuor
actiones numerantur, nimirum *deprædari mutilare; inter-*
ficere; & rebus, & bonis ſpoliare eos qui in mari nauigant;
quæ actiones ſubintelliguntur etiam in ha Bullæ; Debet
tamen hæ actiones fieri, ad hoc vt locum habeat excom-
municatio hæc; vnde ſi quis ingrederetur mare cum inten-
tione deprædandi, occidendi, &c. ſi tamen non exequatur
aliquam illarum actionum, non incurrit excommunica-
tionem; quia non excommunicantur hic piratæ, & curſa-
rij abſolute, ſed in ordine ad actiones illas, & ideo nulla ſe-
cuta

De Piratis, & eorum receptatoribus, & fautoribus. Cap. VII.

SUMMARIUM.

- 1 *Piratæ, eorumque receptatores, & fautores, in Bulla cœnæ*
excommunicantur.
- 2 *Piratæ, tum in recentioribus, tum etiam in antiquioribus*
Bullis comprehenduntur.
- 3 *Piratæ nomen, quid ſignificet.*
- 4 *Pirata quis propriè cenſendus ſit.*
- 5 *Pirata, vt excommunicationem Bullæ cœnæ incurrat, quas*
actiones exercere debeat.
- 6 *Nauigans negociandi gratia, & aliquid furtim ſurripies,*
aut in fluminibus prædas faciens, excommunicationem
Bullæ cœnæ non incurrit.
- 7 *Perſonæ accessoriae, in tertia excommunicatione Bullæ cœ-*
næ contentæ, quæ, & quot ſint.
- 8 *Chriſtiani ab infidelibus capti, & in nauibus piraticis in-*
fidelium contra fideles pugnantes, an cenſuras Bullæ
cœnæ incurrant.
- 8 *Deprædantes infideles, aut hereticos, excommunicatione*
Bullæ cœnæ non incurrunt.

1 **E**Xcommunicatio Tertia fertur in hæc verba:
Item excommunicamus, & anathematizamus om-
nes Piratas, Curſarios, ac latrunculos Maritimos, diſcur-
rentes Mare noſtrum, præcipuè à Monte Argentario

Lata actio de, non incurritur excommunicationem; quod ante Bullam Clementis VIII. erat certum, cum in illis expressis fuerunt actiones prædictæ; Nunc vero res magis dubia est, cum actionibus illis prætermiſſis, excommunicationem huiusmodi piratæ discurrerent per mare, nihilominus tamen probabilis est, non incurtere, etiam si intentione deprædandi, aut occidendi ingrediatur mare armati, si re ipsa aliquam actionum prædictarum non exequantur, cum excommunicationis non nisi ob actum externum commissum feratur, ex Caiet. in verbo, excommunicatio, in principio, Mart. Ledesma. 2. 4. q. 26. art. 2. pag. 354. col. 3. & communi DD. sententia.

6 Sed neque etiam in huius censuram Canonis incidit quipiam executione qualicumque harum actionum; Si enim negotiandi gratia aliquis nauigaret, prout faciunt communiter nauas, & exorta inter eos rixa, aliquem occidant, etiam si deliberatè, & post aliquod tempus, aut qui in mari in quo vehitur, aliquid furtum surripere, non incurretur excommunicationem, quia hic non excommunicantur simplices fures, & homicidæ simplices, sed piratæ, & latrones; sed neque etiam qui in fluminibus deprædantur, excommunicationem Bullæ incurretur, dummodo principaliter in fluminibus deprædatur, ut colligi potest ex voce illa *Martini*, qua voce significatur deprædationem, occisionem, aut aliquam aliarum actionum fieri debere in *Mari*, ad hoc ut excommunicatio hæc locum habeat, ut Nauar. in Manual. cap. 27. num. 59. vers. *Tertia*. & Sebast. Medices, par. 2. Summa, tit. 9. quest. 78. num. 151, annotarunt; quamvis negandum non sit, quin si quis principaliter ingrediatur mare, & dum nauigat per mare, ad breue aliquod tempus, vel aquandi causa, vel aliqua alia de causa ad litus appelleret, & ibi deprædaretur, murtaret, vel occideret, & censuram hanc incurretur, quia talis verè & proprie principaliter in mari nauigare censetur.

7 Persona verò accessoria sunt tres, scilicet, fautores, receptatores, & defensores huiusmodi piratarum, & latronum maritimorum, quod intelligendum est dummodo scienter hæc faciant. Et quamvis Nauar. in Manu. cap. 27. num. 59. & Sebast. Medices vbi supra, velint etiam comprehendere consulentes, nihilominus tamen probabilior opinio est, eos non contineri, iuxta ea, quæ in fine superioris capituli dicta sunt.

Duo tamen dubia sunt circa Canonis huius intelligentiam; *Primum* est, An Christiani, qui ab infidelibus capti sunt, excommunicationem hanc Bullæ cenæ incurrant, si in nauibus piratarum infidelium contra Christianos versentur? *Alterum* est, An deprædantes infideles censuram istam incurrant?

8 Quoad priores dicendum est, si tales coactè remigant, quamvis ut plurimum peccent mortaliter, ita remigando contra fideles, & cooperando ad huiusmodi deprædationem, mutilationem, & occisionem fidelium, ex Nauar. in cita quorundam, Notab. 1. num. 9. & num. 11. & num. 14. de Iudæis, & in Manu. cap. 27. num. 63. versic. Septima, & consil. 3. 1. de sentent. excommunicat. adhuc tamen probabilis mihi est, etiam tunc quando remigando peccant mortaliter, in excommunicationem hanc non incidere. Ratio, quæ me mouet, hæc est; quia peccati mortalis ratio ex iure naturæ dependet, ratio verò censuræ ex iure humano desumitur; ius verò naturæ obligat etiam cum euidenti, & certo periculo vitæ, ius autem humanum ex iure naturæ cum talis mortis periculo, ut plurimum & communiter non obligat, cui consequens est, quod licet hi remigando contra ius naturæ, mortaliter peccent, excommunicationem tamen hanc, quæ est iuris humani non incurunt. Non enim credendum est, Ecclesiam, quæ pia, & misericors mater est, pauperes istos captiuos cum tali periculo mortis excommunicare velle, cum ad solam vitæ conseruationem remigare censeantur, alioquin ab infidelibus occidendi; & hoc tandem fatetur Nauar. in d. Notab. 1. num. 18. versic. Tertium, & in Man. cap. 27. num. 63. versic. Septima, & consil. 3. 1. de sentent. excommunicat. immò etiam Card. Toletus in explicatione Bullæ Cenæ, §. 5. in fine, in eadem sententiam inclinat. Sin verò tales sint, ut non coacti, sed tanquam spontanei hoc faciant, ut sunt ij, qui gubernatio-

nem in ipsis nauibus infidelium exercet, tunc quidem excommunicationem procul dubio incurunt, cum gubernationis officium communiter voluntarium potius sit quam coactum.

9 Quod verò ad posterius dubium attinet dicendum est, eos solos excommunicationem hanc incurtere, qui piratam hanc artem contra Catholicos, & fideles exercent, & huic plurimum fauet cap. Excommunicationis, de raptor, vbi mentio fit Christianorum tantum, hoc est, eorum, qui Christianos deprædantur, rebusque suis spoliant. Vnde Piratæ Christiani deprædantes naues infidelium, non excommunicantur, ut expresse docet Card. Toletus, in exposi. Bullæ Cenæ, §. 2. in fin. cum credibile non sit Ecclesiam, infideles sub tam graui censura protegere velle. Immo probabile omnino est, neque hæreticos, eos maxime, qui Catholicis infesti sunt, quales sunt hoc tempore Angliæ, ac Flandriæ hæretici, hoc Canone protegi, æquum enim non est, ut qui Ecclesiam totis viribus oppugnant, Ecclesiæ spiritualibus armis defendantur, ut in simili tradit Alphonsus Vualdus in expositione Bullæ Cenæ, num. 30.

De Rapientibus bona Christianorum naufragantium.

Cap. VIII.

S Y M M A R I V M.

- 1 Rapientes bona Christianorum naufragantium, in Bullæ cenæ incidunt.
- 2 Excommunicationem quartam Bullæ cenæ, ut quis incurrat, quas actiones exercere debeat.
- 3 Raptus, actio est per se, simpliciter mala, & prohibita.
- 4 Proiecta, aut in littore inuenta retinens, an, & quando excommunicationem incurrat.
- 5 Naufragantium bonis iure ciuili prouisum est, & vbi.
- 6 Naufragantium bonis iure Canonico prouisum, & etiam Bullæ cenæ.
- 7 Naufragantium infidelium bona auferens, excommunicationem Bullæ cenæ non incurrit.
- 8 Bona derelicta, a quocumque licitè usurpari possunt, et quæ pro talibus habenda sint.
- 9 Proiecta in mare vi tempestatis, quando pro derelictis habenda sint.

1 **E**Xcommunicatione Quarta fertur in hæc verba: *Item excommunicamus, & anathematizamus omnes & singulos, qui Christianorum quorumcumque Nauibus tempestate, seu in transuersum (ut dici solet) iactatis, vel quoquomodo naufragium passis, siue in ipsis nauibus, siue ex eisdem eiecta in mari, vel in littore inuenta, cuiuscumque generis bona, tam in nostris Tyrreni, & Adriatici, quam in ceteris cuiuscumque maris Regionibus, et littoribus, surripuerint. Ita ut nec ob quodcumque priuilegium, consuetudinem, aut longissimi etiam immemorabilis temporis possessionem, seu alium quemcumque pretextum excusari possint.*

2 *Materia huius Canonis, ut notat Caietan. verbo, excommunicatio cap. 23. est latrocinium, furtum, seu rapina bonorum Christianorum naufragantium; & quoad personas vniuersalis est; Quoad actiones verò vnam ponit, scilicet, surripere huiusmodi bona, in Bulla verò Gregorij XIII. quam explicat Nauar. in Man. c. 27. nu. 60. expresse due actiones, scilicet, Rapere, & ab aliis rapta scienter recipere.*

3 *Circa primam verò actionem, quæ est surripere, quamvis Caiet. vbi supra, & cum secutus Nau. in Man. c. 27. nu. 118. dicant ad excommunicationem hanc incurrendam non*